

INAK (168) *av*

inak (166), **innak** (2); *inak* : *innak OrzList* (1:2).

a jasne (w tym 5 r. błędne znakowanie).

Sł stp notuje, Cn s.v. inaczej, Linde XVI i XVIII w. s.v. inaczej.

1. *W inny sposób, nie tak samo, nie tak; alioquin, aliter, diverse, secus Cn* (152) : Bo gdyby mie Cefarz okłamać chciał, mufiał by to *inak* przed *fię* wziąć á *inacey* namię *zayć BielŻyw* 65, 116; *LibLeg* 8/132v; *RejRozpr* E; *RejKup* Sv, v4v, x5v, ee2 [2 r.]; Wywyedzyeć *fię* ma dobrze/ *yelliby* *fię* náuczycyel *zgadzał* s *kołcyolem*/ á *czego inák* *nye dzyerzał* *czego* *kołcyoł* *nyechce*. *GliczKsiqż* L5, M6v; *Zyemiá* *niebo* to *fię* wżytko *inák* *pomieszáz* *muřą* *LubPs* X4; *KrowObr* 216v, 233; *RejWiz* 122v; *OrzList* d3v [2 r.]; A *iefliby* *fię* *mieszczánie* w *tákier* *rzeczy* *inák* *záchowáli*/ *tedy* *Stárořtá* *ma* *Burmistrzá* *y* *z* *iednym* *Ráycą* *poimác* *y* *dác* *gi* *łciác*. *UstPraw* F4v, C2, C3; *OrzRozm* B3, Ev, E4v, G, L2; Przez *Alexándrá* *wielkiego* *przeniefiono* *tho* *pánřtvo* [*Babiloniję*] *do* *Grekow*/ *przy* *ktorych* *řtáło* *lat* 495. *drudzy* *inák* *liczá*. *BielKron* 268, 98; *OrzQuin* C2, Xv, Y3v; *HistRzym* 19v; *HistLan* Bv, F2; *MycPrz* I [A3]v; *WierKróc* B3; *PudłFr* 73; *ArtKanc* D12.

inak (a) *niř(li)* (7): *řadnych* *řlow* w *piřmie* *řwięty* *niemářz*/ *oktoreby* *fię* *Dijabeł* *niemiał* *pokuřić*/ *y* *inák* *ich* *wywroćić*/ á *niřli* *řámy* *wřobie* *fię* *rozumieią* *KrowObr* 222v, 16v, 224; *Ktořkolwiek* *tho* *ná* *mię* *powieđał*/ á *bych* *ią* *innak* *W. M.* *wřpominał*/ á *niřliř* *ieřt* *tego* *z* *przodkow* *řwyc* *godřien* *OrzList* dv; A *ktoryby* *inák* *przedawał* *niř* *Woiewodá* *vřtáwi*/ *tedy* *onę* *kupiá* *tráci*. *UstPraw* A2, D4v; *WujJud* 258.

W przeciwstawieniu: »tak ... (a) inak« (3): *Leop* A3v; *Mierzyli* [*geometrowie*] *ię* [*koło*] *iedni* *ták*/ *drudzy* *inák*. *GrzepGeom* H3v; *Tu* *niech* *káždy* *baczy* *iáko* *fię* *w* *tym* *X. K.* *řam* *z* *řobá* *zgadza*/ *raz* *ták* á *drugi* *inák* *rzecz* *řwá* *prowódzác* *CzechEp* 175.

Występuje w członie będącym podstawą wyłączenia w konstrukcjach wyłączających, wprowadzonych przez: jedno (21), *aliř* (1), *jakoby* (1) [*zawsze w zdaniu zaprzeczonym*] (23): *BielŻyw* 92; *Tho* *řá* *twoie* *řlowa*/ *ktore*/ *niemogę* *thego* *inák* *řzetz*/ *iedno* *iř* *řá* *według* *rozumu* *cieleřnego* *dořić* *mádre* *KrowObr* 108, 7v, 11, 17v, 30, 59v (15); *Przywileie* *pořpolite* *y* *ořobliwe* *nie* *máią* *inák* *być* *rozumieáne* *y* *wykláđáne* *iedno* *iáko* *řámy* *w* *řobie* *brzmia*. *UstPraw* H2; *Zkąd* *obáczác* *mamy* *nowy* *řprawowánia* *řpořob*: A *nie* *inák* *iákoby* *w* *řáđę* *Bog* *miał* *wniđz* *z* *mádrořciá* *y* *z* *mořnořciá* *řwoiá* *ku* *okazánui* *iákier* *zacney* *a* *powářney* *řpráwy*/ *ktoraby* *wřzyřtki* *ine* *řtworzenia* *wřzelkiem* *řpořobem* *przewyřřzálá*. *BibRadz* I 1v *marg*; *Litwá* *k* *téy* *Vniéy* *niemogę* *inák* *piérwéy* *przyđz*/ á *liřby* *Křięđz* *wielki* *Litewłki* *vmorzył* *Práwo* *řwoie* *Křięđęcę* *OrzQuin* Pv, Q2, V3; *SarnUzn* H3; *Co* *inák* *nie* *rozumieimy* *móc* *byđz*/ *iedno* *zá* *pomocá* *ludži* *tákowyc*/ *ktorych* *w* *piřmie* *biegłyc* *byđz* *rozumieimy* *SarnStat* 195.

Połączenia: »inak ... a inak« (1): *inák* *řáđzi* *Rzeczpořpolita* *godnego*/ á *inák* *kořdy* *z* *ořobná*. *OrzRozm* P2v.

»inak ... inak ... inak ... inak ... inak« (1): *inák* *Polłki* *vżywa* *Krol*/ *inák* *Kłyáđz*/ *inák* *Ziemiánin*/ *inák* *Handłownik*/ *inák* *Kmieć* *OrzRozm* V2v.

Szeregi: »tak a nie inak« (1): *Ná* *ktorákolwyc* *řtronę* *řye* *vđářz*/ *řpytam* *ćye* *czemu* *ták* á *nye* *inák*? *KromRozm* II r.

»tym porządkiem nie inak« (1): Tákžec y ci ktorzy tu w Pánu vmieráią/ A Duchy łwe w moc Bogu/ wiernie oddawáią. Tym porzątkiem (nie inák) w tych rofkolżách będą/ Po łwoim zmartwychwłtaniu/ gdy w niebie záśiędą *GrzegŚm* [A2].

a. *W funkcji dopełnienia: co innego (38)* : *RejKup* N; Niechay tefz żadny po Papieżu nietzeka iákiey popráwy/ ábowiem według przyłięgi łwoiey inák tżynić niemoże. *KrowObr* 40v, 42, 52v, 54v, 113, 191v, 230v [2 r.]; *RejWiz* 38v, 132; Ani też leią młodego winá w łtháre naczynie/ bo iełli inák [*alioquin*] vcżynią/ pukáią łie więc naczynia *Leop Matth* 9/17; *UstPraw* D2; A któżkolwiek tego nie wié/ álbo inák około Exekucyéy mówi/ ten nie wié co mówi. *OrzQuin* F2, Xv; *BielSenJoach* 3; *PudłFr* 65; Kmieciá vbogiego proznuiącego gdy záłtánie Vrżędnik/ ma mu kázác robić do dworá/ choćby odrobił/ áby go tym wciágnął w robotę: dołtátecznemu inák: bo ten może odpoczywác/ gdy ma czeladź *GostGosp* 30.

W strukturze porównawczej: inak (a) niżli (5): łwięty Paweł to iawnie napiłá/ mowiácz/ by y Angioł znieba łtąpił/ a ynak vcżył niżli piłmo łwięte vkazvie/ y vcży/ Anathema iełt. *SeklWyzn* c3; *RejJóz* O2; wierz wżdy łwoiemu włáfnemu Apołtołowi/ Papiełkiemu Kárdynałowi Kaietanowi/ ktory inák powieđa á niłłi thy *KrowObr* 225v, 52; A gdyby Páná náłžego/ kto inák á niżli Królem thám witáiąc miánował/ pewnieby było w tym *laefe MAIEstatis crimen*. *OrzQuin* I4v.

W przeciwstawieniu: »tak ... (a, czyli) inak« (9): Abowim Luter dżiś ták vcży/ yutro inák: co dżiś łtánowił/ yutro káži: co łkážił/ zálye buduye. *KromRozm I G*, M4v; Tedy Pan rzekł/ Kto mi Achábá zdrádzi/ áby łzedł na łwoy vpadek do Rámoth Gálááđłkiego? Y rzekł ieden ták á drugi inák [*et dixit hic in sic, et ille dicens in sic*]. *BibRadz* 1.Reg 22/20; Tego ty Krolu Kościołá tym Mieczem broń/ [...] ták mu podobno mowił/ czyli inák? *OrzRozm* F3v; *CzechEp* 251; *WujNT* 97, 836; *SkarKaz* 81b, 275b.

Występuje w członie będącym podstawą wyłączenia w konstrukcjach wyłączających, wprowadzonych przez: jedno [zawsze w zdaniu zaprzeczonym] (6): Powieđz mi/ dla tze⁸⁰ łobie Papiełz ty pyłzne Tytuły przywłáztżył? Niemożelz mi ná to inák odpowieđzieć/ iedno iż to włżyłtko dla pychy vtżynił *KrowObr* 25, 20, 32v, 133v; Krol hnet łkazał przeciwo mnie: y niemogę inák rzec/ iedno że łpráwiedliwie wedle tego iáko Prokurator moy powieđał *OrzRozm* T4v; BA gnieway łye iák raczyłz: ia inák nie vmiém Powiáđác/ iedno iáko w łwéy głowie rozumiém *PudłFr* 64.

b. *W funkcji orzecznika = co innego, czym innym (34)* : Słuzá w rzeczách ćierpliwym być/ Ktore inák nie mogá być *BierEz* Lv; *GlabGad* N6; *LibLeg* 11/46; Ale widzę że łie iuż/ inak nie może łtác *RejJóz* B2v, F5v, N, N2 [2 r.], P5v; *RejKup* k7, o2, p4v, ee5; *GliczKsiąż* Q3; *RejZwierz* 138v; Nie będąć to Krolu/ w tym cię łłuchác niebęđziemy/ mułć to być inák *OrzRozm* L4, G2; *OrzQuin* C4v, K2v, Qv, Z2; *HistRzym* 20; *RejZwierz* 271; *ArtKanc* S; Iáko wychowác Vrżędniká/ y co mu ná wychowanie ma Pan dáć/ tu łie nic nie piłze: bo to wedle mieyłcá/ imion/ ofoby/ y godnołci łługi/ mułi byđż włżędy inák. *GostGosp* 154; *SarnStat* 425.

Występuje w członie będącym podstawą wyłączenia w konstrukcjach wyłączających, wprowadzonych przez: jako (1), jedno (1) (2): Rzeczy od Bogá łthworzone/ choćiałz łá łámy z łiebie dobre/ ále gdy łá w ręku niepobożnych/ thedy nie inák iáko przekłęthwem przed Pánem Bogie^m łá *BibRadz* I 108d

marg; Ná kóniec/ áby to/ czego przez przyczynę pewną dóydzimy/ nie mogło być inák/ iedno ták iáko ieft. *OrzQuin* T.

Szereg: »tak ... a nie inak« (6): Poczniemyłz budowác Polłkę/ iáko od fundámentu mušimy począc budowanie to od Ołtarzá/ to ták być mušy/ á nie inák. *OrzRozm* FvC; *OrzQuin* H, S3v; kto o tym czyta ábo fłycha iuż sie temu przypátrzyć mogł/ iáko we źwierciedle/ iż to ták ieft á nie inák *RejPos* 101v; *SiebRozmyśl* F3.

c. W funkcji podmiotu : co innego (2) : Wybawiałeś ie [ojców naszych] Boże/ według ich nadzieie/ Słuchałeś gdy próšili: mnie się inak dzieie. *GrabowSet* F2v.

inak niż (1): Gdzie ty odtąpiłz/ ták się inák dzieie/ Niż obiecuią ferdeczne nádzieie. *GrabowSet* I2v.

2. Z zaprzeczeniem: tak, tak samo, jednakowo (6) : y nie inák též náłzy džišieyfy Zydowie o tym fłowie rozumieią. *OrzQuin* L3.

W strukturach porównawczych: nie inak by (1): Ieftechmy náłz miły pánie z zydowskiego kraiu A z ziemie barzo obfitey nie inak by z raiu *RejJóz* M2v.

nie inak jak(o) (4): *RejPs* 149v; Nye inák yák od oleyu moc moyá łzczernyáła/ Z žadney łtrony pošilenya łwego nye vznáła *LubPs* Zv, P5v; kthore [postronne a pogańskie narody] oni [Żydzi] łobie nie inák iáko pły poczytáli. *BibRadz* I 24v *marg*.

3. W przeciwnym razie, w innym wypadku; odwrotnie, przeciwnie; alias JanStat (8) : nie malo [každy z nich dał]/ ale łłczodrze y obficie/ bo by inak nietrzeba bylo odwarzatz krolewłkich łkarbow. *OpecŻyw* 24v; A rołtzerłtwiayćie sie tełz džiš przez fłowo Boże. Boć inak niezákwitną tu wálze zacnošći/ Ieftliłz sie krzewić chcećie w tey ziemłkiey niłkošći. *KrowObr* Av; *OrzRozm* D3v; Zeglarzá ze łnu obudźcie. Inák/ włyłcy iedną plagą ze mną zginiećie. *OrzQuin* A3v, Iv; *RejPos* [219]v; *GrabowSet* H; RZądźicielowie též košćielni/ zá Swiátošći košćielné/ które dármo máią byđ łzáfowané/ niech nic niewyciągáią: á inák [*alias JanStat* 189]/ tedy ich bęđziemy ciężko karác. *SarnStat* 212.

4. Albo, czyli, innymi słowy (2) : Ieden łłżełbnik z pirwłzych, był imieniem Paułania, ynak Anatabo. *BielŻyw* 147; Luceńłki kray (inák Ziátecki) był ielzcze w pogánłtwie *BielKron* 322v.

Cf **INACZEJ**, **INAKLI**, **INAKO**